

§ 9 Svar på remiss ”Riktlinjer för social investeringsfond i Stockholms stad”

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS dnr 173-968/2015

Dnr 150-671/2015

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen ”Riktlinjer för social investeringsfond i Stockholms stad”.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-01-04.

En social investeringsfond har inrättats i syfte att motverka social utsatthet. Samtliga förvaltningar i staden kan söka medel ur fonden för projekt som ska komplettera och stödja stadens ordinarie arbete med att förebygga social utsatthet samt utveckla nya arbetssätt och främja inventering av kunskapsbaserade arbetssätt.

Äldreförvaltningen ställer sig bakom stadsledningskontorets förslag om riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond men förordar att modellen för återföring av förväntad utgiftsminskning ses över så att det finns förutsättningar att modellen fungerar ändamålsenligt i praktiken.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och tjänstgörande ersättaren Britt Westerlind (KD) yrkar bifall till gemensamt förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C).

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) yrkar bifall till eget förslag till beslut om återremittering av ärendet till Stadsledningskontoret för ytterligare beredning.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) konstaterar att det finns ett förslag på återremiss och två förslag till beslut: förvaltningens förslag till

Utdragbestyrkande

beslut som stöds av (V), (S) och (MP) samt ett gemensamt förslag till beslut från (M) och (KD) med stöd av ersätтарыttrande från (C).

Ordföranden ställer först återremissyrkande mot avslag och finner att äldrenämnden avslog återremissyrkandet.

Reservation från (L):

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) reserverar sig mot nämndens beslut att avslå återremissyrkandet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

”Liberalerna föreslår äldrenämnden att besluta

1. Att föreslå kommunstyrelsen att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för ytterligare beredning i enlighet med vad som nedan sägs.

2. Att anföra följande:

Nyttan med en social investeringsfond beror på syftet. Om syftet med en social investeringsfond är att kunna finansiera tidiga insatser och långsiktiga projekt bör Stockholm, som en rik kommun med en stor budget, kunna finansiera sådana projekt inom ordinarie budget.

Om syftet istället är att driva fram verksamhetsförbättringar och nya arbetssätt kan dock sociala investeringsfonder vara ett intressant sätt att finansiera sådana insatser. Liberalerna välkomnar förslag som gör det lättare att testa nya idéer och höja innovationstakten i offentlig sektor.

Med det sagt finns det ett antal betydande oklarheter kring förslaget som ger upphov till starka invändningar. Det gäller framför allt förslaget om återföring, det vill säga att kostnadsbesparingar som uppstår som ett resultat av projekt som finansieras av fonden ska föras tillbaka till fonden från den nämnd där besparingarna uppstått.

Vi ser en stor risk för att projekt som finansieras via fonden kommer att tränga ut kärnverksamheten i nämnderna. Om beräkningarna av kostnadsbesparingar är för optimistiska kommer nämnden att behöva ta pengar från verksamhet som enligt erfarenhet fungerar, och betala in till fonden för finansiering av projekt som kanske inte gör så mycket nytta. Lars Hultkrantz, professor i nationalekonomi vid Örebro universitet, pekar i en rapport för SNS (Studieförbund Näringsliv och Samhälle) på att svenska kommuner har grundläggande kunskaps- och kompetensbrister när det kommer till effektutvärdering. Detta är värt att ta på allvar.

Vår oro gäller i synnerhet om det är så att en nämnd som inte har ansökt om medel måste betala tillbaka pengar som anses vara en besparing, utan att nämnden har varit med och ansökt om projektet.

I diskussionen kring sociala investeringsfonder nämns ofta vinster från investeringar i relation till kostnader som uppstår med ett nollalternativ. På kort sikt kan det till exempel vara en kostnad att sätta in en extra socialsekreterare för att fånga upp ungdomar på glid, men på lång sikt leder det till minskade sociala kostnader jämfört med att inte göra något alls.

Problemet är dock att alternativet för en nämnd som ska betala tillbaka pengar inte är att göra ingenting alls, utan att använda de pengarna på beprövat sätt. Detta är den egentliga så kallade alternativkostnaden. Vi ser en risk i att projekt med viss men relativt låg nytta tar pengar från ordinarie välfungerande verksamhet.

Vi anser sammanfattningsvis att kunskapsläget kring möjligheterna att genomföra korrekta effektutvärderingar borde klargöras, att regelverket kring återföring borde tydliggöras och att staden borde överväga någon annan lösning som är mindre byråkratisk.”

Beslutsgång forts.

Ordföranden Torun Boucher (V) ställer därefter förvaltningens förslag till beslut som stöds av (V), (S) och (MP) mot ett gemensamt förslag till beslut från (M) och (KD) med stöd av ersätтарыttrande från (C) och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut som stöddes av (V), (S) och (MP).

Reservation från (M) och (KD) med stöd av (C):

Ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och tjänstgörande ersättaren Britt Westerlind (KD) med stöd av ersätтарыttrande från Alfred Askeljung (C) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt gemensamma förslag till beslut enligt följande:

”Vi föreslår äldrenämnden att besluta

- att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
- att som svar på remissen från kommunstyrelsen anföra följande:

Det är klokt att finna framgångsrika former för det offentliga att arbeta förebyggande och proaktivt på det sociala området. Modeller som lyckas förena långsiktigt kloka åtgärder med god budgethållning vore till gagn för både den enskilde och för samhället i stort, genom att undvika stuprörstänkande till förmån för långsiktiga åtgärder.

Det krävs dock en hel del förtydliganden och förbättringar av de föreliggande riktlinjerna. För att sociala investeringar verkligen ska ge effekt och innebära konkreta förbättringar krävs att kunskapsbaserade arbetsätt används och att enbart åtgärder som har vetenskaplig evidens får stöd. Vi ser dessvärre en risk i att det sker en politisering av arbetet, då riktlinjerna föreskriver att den sociala hållbarhetskommision som den rödgrönrosa majoriteten har tillsatt ska identifiera angelägna projekt. Om den sociala hållbarhetskommisionen ska involveras i arbetet är det nödvändigt att en mångfald av experter och forskare knyts till kommissionen och att dessa har en bred trovärdighet och i största möjliga utsträckning är politiskt oberoende. De experter som kopplas till kommissionen måste därmed utses efter dialog med samtliga partier.

De inkomna ansökningarna granskas av ett råd för sociala investeringar som vid behov ska ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Här krävs en del avgörande klargöranden, främst vad gäller gränsdragningen i ansvaret mellan den sociala hållbarhetskommisionen och rådet för sociala investeringar, samt vilka som ska ingå i det sistnämnda rådet. Och varför ska såväl den sociala hållbarhetskommisionen som rådet för sociala investeringar anlita vetenskaplig kompetens? Det föreligger en stor risk att hela arbetet byråkratiseras. Enligt förslaget ska även två nya heltidstjänster tillsättas på stadsledningskontoret för att samordna arbetet med sociala investeringar.

Enligt riktlinjerna för fonden ska de projekt som får stöd bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Dessa mål är dessvärre otydligt och övergripande formulerade. Det föreligger även i detta avseende en risk för att det sker en politisering och projekt vars inriktning stämmer överens med majoritetens ideologiska utgångspunkter premieras snarare än vetenskapligt förankrade åtgärder.

Äldreförvaltningen konstaterar att det kan vara svårt att beräkna hur stor utgiftsminskning en förebyggande åtgärd innebär. Vi instämmer i denna synpunkt. Det kan ta lång tid innan effekter syns och de kan, vilket förvaltningen framhåller, uppstå hos andra huvudmän. Det finns därmed en risk för godtycke vad gäller beräkningarna av vilka besparingar som faktiskt uppnås. Här krävs ytterligare förtydliganden. Det är även viktigt att tydligt klargöra att den förvaltning som ansvarar för ett projekt enbart ska återbetala de besparingar som har uppstått inom den egna förvaltningen.

Enligt riktlinjerna ska de inkomna ansökningarna analyseras utifrån ett genusperspektiv. Att välja ut just denna faktor är inte oproblematiskt. Självfallet ska de sociala investeringarnas sammantagna effekter gynna såväl kvinnor som män. Det finns dock en rad andra perspektiv som i så fall borde beaktas, till exempel ett åldersperspektiv eller om en åtgärd även gynnar personer med funktionsnedsättningar. Den vetenskapliga grunden måste stå i centrum för allt arbete med sociala investeringar. Först därefter, om två projekt har likvärdig evidens, bör ytterligare faktorer beaktas.

Det är avslutningsvis viktigt att det civila samhället kan delta på samma premisser som kommunala verksamheter. En möjlighet att involvera det civila samhället ytterligare är att staden som komplement till den sociala investeringsfonden ser över möjligheten att även arbeta med så kallade ”social impact bonds” där de investerare som uppnår det resultat staden efterfrågar återfår insatsen samt en viss avkastning. Detta innebär att investeraren står för risken och att staden enbart behöver utbetala medel om efterfrågat resultat har uppnåtts.”

§ 10 Svar på remiss av arbetsmarknadsnämndens rapport ”Utvärdering av feriejobb för unga”

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS dnr 149-1952/2015

Dnr 150-761/2015

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av arbetsmarknadsnämndens rapport ”Utvärdering av feriejobb för unga”.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2015-12-22.

I syfte att utveckla stadens satsning på feriejobb för ungdomar har arbetsmarknadsnämnden på uppdrag av kommunfullmäktige genomfört utvärderingar med fokus på kvaliteten i de feriejobb som erbjuds, tillgången på feriejobb över staden och vilka effekter som uppnåtts samt att i samverkan med näringslivet öka antalen arbetstillfällen.

Kommunstyrelsen har i remiss begärt äldrenämndens yttrande angående arbetsmarknadsnämndens rapport ”Utvärdering av feriejobb för unga”.

Äldreförvaltningen ser positivt på arbetsmarknadsnämndens förslag till åtgärder för att öka kvaliteten och tillgång på feriejobb. Äldreförvaltningen håller med om att det är viktigt att stadens nämnder och bolag samverkar för att så långt som möjligt kunna erbjuda ungdomar feriejobb i enlighet med stadens riktlinjer. Att ungdomar med olika bakgrund och förutsättningar ska ges möjlighet till meningsfullt arbete och att tillgången till feriejobb ska vara likvärdig över staden. För att underlätta arbetet kring rekrytering och matchning krävs ett gemensamt administrativt system, bra rutiner och arbetssätt vilka ska vara väl kommunicerade med stadens sommarjobbshandläggare. Vidare anser äldreförvaltningen att det krävs ett utpekat samordningsuppdrag, enhetliga riktlinjer samt tydlighet kring den administrativa processen och uppdraget som helhet. Återkommande utvärdering och uppföljning säkerställer att de feriejobb som staden erbjuder är av god kvalitet.